

**Skaidrojums par valsts rēķinā plānu atjaunojamās enerģijas jomā
„Latvijas Republikas Rēķinā atjaunojamās enerģijas jomā Eiropas
Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa direktīvas 2009/28/EK par
atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un
sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK ieviešanai līdz
2020. gadam”.**

1. Rēķinā plāna 1. tabula.

Rēķinā plāna „papildus enerģijas efektivitātes” scenārijs, kas ietver papildu pasākumiem tiek paredzēts, ka 2020. gadā enerģijas efektivitātes paaugstināšana un enerģijas taupīšana dos ietaupījumu apmēram 638 ktoe, salīdzinot ar atsaucēs scenāriju, kurā ņemti vērā tikai līdz 2009. gadam pieņemtie energoefektivitātes un enerģijas taupīšanas pasākumi un spēkā esošajās politikas plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi.

Ministrais novērtējums paredz, ka daļu no enerģijas ietaupījuma dos gala enerģijas patērišs, un saskaņā ar *Latvijas Republikas Pirmo energoefektivitātes rēķinā plānu 2008 – 2010. gadam*, tas varētu būt **554 ktoe** apmērā. Savukārt, daļu no enerģijas ietaupījuma dos pārveidošanas sektors, dodot papildu **84 ktoe** enerģijas ietaupījumu no enerģijas zudumu samazināšanas pārvades un sadales sistēmas centralizēts siltumenerģijas un elektroenerģijas apgāde.

2. Atsauju piešķiršanas procedūras (4.2.1. jaut.).

Informācija, kas ietverta rēķinā plāna 4.2.1. sadaļā „Administratīvās procedūras un apkārtnes plānošana (Direktīvas 2009/28/EK 13. panta 1. punkts)”, ir sagatavota, ņemot vērā Eiropas Komisijas izstrādāto un ar 2009. gada 30. jūnija lēmumu Nr. L 182/33 *Komisijas lēmums ar ko izveido paraugu valsts rēķinā plāniem atjaunojamās enerģijas jomā atbilstoši direktīvai 2009/28/EK* apstiprināto paraugu.

Vērsām uzmanību uz to, ka rēķinā plānā iekļauta informācija par visām iespējamām ataujām, licencēm un saskaņojumiem, kas būtu saņemamas atjaunojamās enerģijas ražotājam. Tomēr vērsām Jūsu uzmanību uz to, ka katrā gadījumā (piemēram, atkarībā no iekārtu jaudas) atauju saņemšanas skaits un prasību apjoms ir atšķirīgs.

Spēkā esošās administratīvās procedūras, to samērbu un nepieciešamību, saskaņā ar Administratīvā procesa likumu, iestādes izvērtē regulāri, tai skaitā arī, ieviešot Direktīvas 2009/28/EK minētās prasības.

3. Tehniskās specifikācijas.

Lai novērstu šķēršļus iekšējā tirgus darbībai, Latvijas standartizācijas sistēmā pilnībā pārņemti visi Eiropas standarti un tajā nav spēkā esoši standarti, kas pārsniegtu Eiropas standartu prasības šajā jomā. Latvijas atbalsta shēmas nav ietvertas noteiktas tehniskās specifikācijas attiecībā uz atjaunojamās enerģijas aprakojumu un sistēmām, tomēr pieredze rāda, ka uzņēmji izvēlas tās tehnoloģijas, kuru specifikācija atbilst piemērojamajiem Eiropas standartiem.

4. 4.2.2. jaut.).

Saskaņā ar Nr. 4.2.3. 4. pantu (Direktīvas 2009/28/EK 13. panta 3. punkts) c) punktā norādītais datums „2012. gada 1. janvāris” ir precizējams un nosaukums „2012. gada 9. jūlijs”.

Ekonomikas ministrija vēlas precizēt, ka nosacījumi, kas veicina atjaunojamo energoresursu izmantošanu, izvirzīti vietējā pašvaldību telpiskās plānošanas dokumentos. Pienākumu pašvaldībām izstrādāt šādu dokumentus plānots iekļaut kā energoefektivitātes likumā, kas jāizstrādā un jāpieņem līdz 2012. gada 9. jūlijam.

5. Noteikumi par informāciju (4.2.4. jaut.).

Atbildot uz EK vēstuli, Ekonomikas ministrija vērs Eiropas Komisijas uzmanību uz sekojošo:

Attiecībā uz visu dokumentāto informāciju (ziņa vai ziņu kopums jebkur tehniski iespējamā fiksēšanas, uzglabēšanas vai nodošanas veidā), kas ir iestāžu informācijas apritē atbilstoši Informācijas atklātības likuma 2. pantam ir noteikta vienota kārtība, kādā privātpersonas ir tiesīgas iegūt informāciju iestādē un to izmantot. Turklāt informācija ir pieejama sabiedrībai visos gadījumos, kad Informācijas atklātības likumā nav noteikts citādi.

Saskaņā ar Ministru kabineta iekārtas likuma 15. panta ceturto daļu, 22. panta ceturto daļu, 27. panta ceturto daļu, 28. panta sesto daļu un 29. panta otro daļu un Attīstības plānošanas sistēmas likuma 11. pantu ir spēkā Ministru kabineta 2009. gada 7. aprīļa noteikumi Nr. 300 „Ministru kabineta kārtības rullis” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 300), kas cita starpā nosaka Ministru kabinetā izskatāmo dokumentu veidus, tai skaitā attīstības plānošanas dokumentus, rīkojuma un iekārtas tiesību aktus, to iesniegšanas, saskaņošanas, virzības un izskatīšanas kārtību. MK noteikumu Nr. 300 3. punkts nosaka, ka, iesniedzot izskatīšanai Ministru kabinetā likumprojektu, tam pievieno paredzētā tiesiskā regulējuma iespējamās sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu, kas sastāv no atsevišķām tematiskām sadaļām (turpmāk – anotācija), tai skaitā sadaļas, kurā novērtē tiesību akta projekta ietekmi uz sabiedrību. Vienlaikus MK noteikumi Nr. 300 nosaka detalizētu tiesību aktu projektu saskaņošanas kārtību, tai skaitā atbilstoši MK noteikumu Nr. 330 89.1. apakšpunktam ar kārtību, kādā par izsludinājumiem, līdz ar to publiskajā valdības interneta vietnē pieejamiem (www.mk.gov.lv), projektiem ieinteresētās puses var izteikt pamatotus

iebildumus un sniegt priekšlikumus. Turklāt atbilstoši MK noteikumu Nr. 300 17. punktam par sabiedrības informšanu par Ministru kabineta izskatāmo projektu saturu un būtiskajām izmaiņām ir atbildīga ministrija. Kārtību, kādā ministrija sagatavo, noformē un izplata informāciju sabiedrībai par Valsts sekretāru sanāksmi, Ministru kabineta komiteju un Ministru kabineta izskatāmo projektu un par pieņemtajiem lēmumiem, nosaka 2010. gada 23. marta Ministru kabineta instrukcija Nr. 2 „Kārtība, kādā ministrija sagatavo, noformē un izplata sabiedrībai informāciju par Valsts sekretāru sanāksmi, Ministru kabineta komiteju un Ministru kabineta sēdē izskatāmajiem projektiem un pieņemtajiem lēmumiem”.

6. Uzstādītju sertifikācijas shēmas (4.2.5. jaut.).

- Attiecībā uz sadaļu Nr. 4.2.5. a) jautājumu norādām, ka pakalpojumu regulēšana būvniecībā (inženierizpēte, projektēšana, būvexperteze, būvdarbu vadēšana, būvuzraudzība) ir noteikta Būvniecības likuma 8. pantā un Ministru kabineta 2003. gada 8. jūlija noteikumos Nr. 383 „Noteikumi par būvpraksi un arhitekta prakses sertifikātu piešķiršanu, reģistrāciju un anulēšanu”.

- Latvijas normatīvos aktos būvniecības jomā netiek reglamentētas profesijas darbu izpildītāju līmeņi. Ēmot vērā, ka, ieviešot Direktīvu 2009/28/EK ir veikti grozījumi spēkā esošajās normatīvajās aktos, attiecībā uz sadaļu Nr. 4.2.5. c) jautājumu ir svētrojams teikums „Šobrīd Direktīvas 2009/28/EK 14. panta 3. punkta minēto darbību izpildītājiem nav noteiktas kvalifikācijas sistēmas vai sertifikācijas shēmas”.

Papildu informājam, ka saskaņā ar Būvniecības likuma 8. panta pirmo daļu, fiziskām personām ir nepieciešams būvpraksi vai arhitekta prakses sertifikāts, lai patstāvīgi darbotos būvniecības jomās: inženierizpēte, projektēšana, būvexperteze, būvdarbu vadēšana, būvuzraudzība. Norādes uz darbiem, dokumentiem vai to daļām, kurus izpilda (vada) vai apliecina attiecīgi sertifikāts speciālists ir noteiktas būvniecības procesu regulējošos normatīvos aktos.

Kvalifikācijas prasības būvpraksi un arhitekta prakses sertifikāta saņemšanai ir noteiktas Ministru kabineta 2003. gada 8. jūlija noteikumu Nr. 383 „Noteikumi par būvpraksi un arhitekta prakses sertifikātu piešķiršanu, reģistrāciju un anulēšanu” pielikumā, saskaņā ar kuru būvpraksi vai arhitekta prakses sertifikāta saņemšanai nepieciešama vismaz vidējā profesionālā izglītība, tajā skaitā siltumapgādes un ventilācijas sistēmu būvniecības jomās.

Būvpraksi un arhitekta prakses sertifikāciju veic akreditētas personāla sertifikācijas institūcijas.

- Attiecībā uz sadaļu Nr. 4.2.5. d) jautājumu, vālamies precizēt rīcības plānā sniegto informāciju:

Būvpraksi un arhitekta prakses sertifikātu reģistrs ir publiski pieejams Ekonomikas ministrijas mājas lapā internetā:

www.em.gov.lv/em/2nd/?cat=30244 un buvkomersanti.bema.gov.lv

- Attiecībā uz sadašas Nr. 4.2.5. e) jautājumu, informājam, ka ir papildināti Ministru kabineta 2003. gada 8. jūlija noteikumi Nr. 383 „Noteikumi par būvprakses un arhitekta prakses sertifikātu piešķiršanu, reģistrāciju un anulāšanu”, precizējot būvprakses jomas „Siltumapgādes un ventilācijas sistēmas” skaidrojumu, tādējādi, nosakot attiecīgo speciālistu atbildību par biomasas apkures sistēmu, saules kolektoru sistēmu, ģeotermisko sistēmu un siltumsūkņu būvniecību.

7. Tāla attīstība (4.2.6. jaut.).

Skatīt atbildes uz 8.jautājumu.

8. Elektroenerģijas tāla darbība (4.2.7. jaut.).

1) Pienotie pasākumi

Latvijai kā ES dalībvalstij ir saistoša Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/72/EK, kas nosaka prasības par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu:

1. pielikuma 2.punkts
 - Dalībvalstis nodrošina viedo mēraparātu sistēmu ieviešanu, kas palīdz sasniegt patērētāju aktīvu dalību elektroenerģijas piegādes tirgū. Attiecībā uz šādu mēraparātu sistēmu ieviešanu var veikt ekonomisku izvērtējumu par visām ilgtermiņa izmaksām un ieguvumiem gan tirgum, gan individuālajiem patērētājiem vai arī par to, kāda veida viedo mēraparātu sistēma ir ekonomiski pamatota un izmaksu ziņā izdevīga, un kāds grafiks būtu piemērots to ieviešanai.
 - Šādu izvērtējumu veic līdz 2012. gada 3. septembrim.
 - Pamatojoties uz šo izvērtējumu, dalībvalstis vai jebkura to norīkota kompetenta iestāde sagatavo grafiku, kurā noteikts mērķis viedo mēraparātu sistēmas ieviest, ilgākais 10 gados.
 - Ja viedo skaitītāju izlaide tiek vērēta pozitīvi, līdz 2020. gadam vismaz 80% no patērētājiem nodrošina ar viedo mēraparātu sistēmām.

2011.gadā apstiprināta AS „Latvenergo” viedo tāklu koncepcija, kas paredz nodrošināt tāklu efektīvu darbību un veicināt atjaunojamo energoresursu iekļaušanu elektroenerģijas tirgū, tajā skaitā veikt viedo uzskaiti uzstādīšanu, ar kuru līdz 2020.gadam jānodrošina vismaz 80% no patērētājiem un līdz 2030.gadam ar šādu uzskaiti jānodrošina visi patērētāji.

Viedie tākli tiks veidoti tā, lai sekmētu decentralizētu ražošanu un energoefektivitāti. Viedais tākls būs pašdiagnostiķis un pašatjaunojošs (*self-healing*) tākls, kas pastāvīgi sūtīs, saņem un apstrādās datus par tākla un tā atsevišķu elementu stāvokli un parametriem, jaudas plūsmām, kā arī veiks

informācijas apmaiņu ar intelligentām elektroniskām ierīcēm, ražotājiem, sistēmas operatoriem, tirgotājiem un klientiem. Viedais tīkls ne vien nodrošinās klientu vajadzības un uzlabos elektroenerģijas piegādes kvalitāti un drošību, kā arī spēs nodrošināt divvirzienu komunikāciju ar klientu, precīzu uzskaiti, slodžu vadību un dinamiski mainīgās cenas (*real-time pricing*), bet arī būs pieejams visiem tīkla lietotājiem, it paši atjaunojamiem energoresursiem, lokāliem enerģijas avotiem, kas neveido vai gandrīz neveido CO₂ izmešus.

Potenciālie ieguvumi, ko paredz AS „Latvenergo” saistībā ar viedo tīklu ieviešanu, ir šādi:

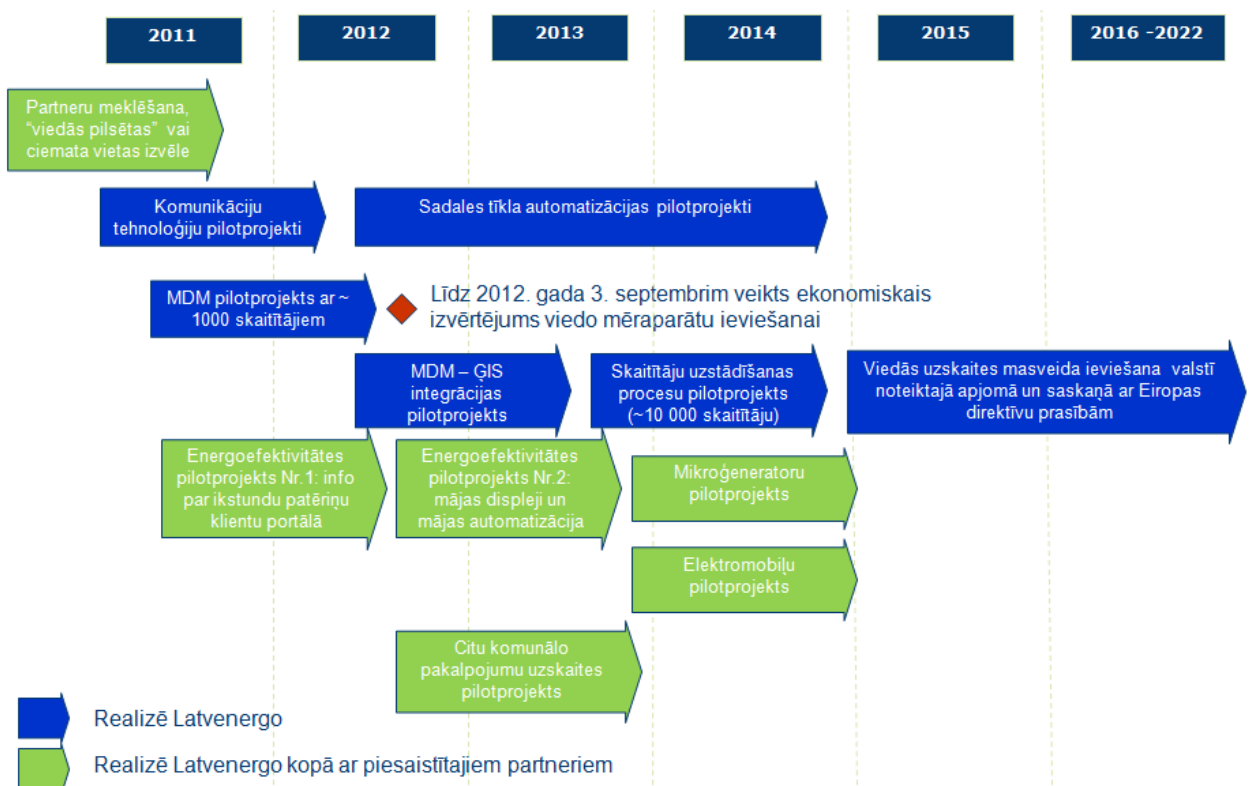
- enerģijas ražošanas un patēriņa efektivitātes pieauguma rezultātā CO₂ emisijas samazināšanās Latvijā, it sevišķi pilsētās;
- maksimālais paaugstinātais slodzes samazināšanās, elektroenerģijas ražošanas, pārvades un sadales tīklos - samazinās investīcijas, zudumi;
- Latvijas atjaunojamo energoresursu plašāka izmantošana;
- autotransporta energoapgādes alternatīvas, tīrks gaiss, it sevišķi pilsētās;
- elektroenerģijas arvien plašāka izmantošana transporta līdzekļos;
- dažādu enerģētiskās papildus biznesa attīstība (enerģijas un elektroietaišu tirdzniecība, konsultācijas);
- alternatīvās elektroenerģijas tirgus attīstība, un sekojoša reģionālā attīstība – tiek radītas jaunas darbavietas, attīstās lauksaimniecība, mežsaimniecība, apstrādes rūpniecība un ar atjaunojamo energoresursu tehnoloģijām saistītā pārtika;
- uzlabojas elektroenerģijas piegādes kvalitāte un klientu apkalpošanas līmenis, -dinamisku tarifu pielietošanas iespējas, slodzes ierobežošana, klientu elektroiekārtu vadība, informācija par plānotiem atslēgumiem tīklā;
- interaktīva klienta sadarbība ar sadales operatoru un elektroenerģijas tirgotāju;
- palielinās patērētāju iespējas izvēlēties dažādus elektroenerģijas piegādātājus, kā arī informētība par elektroenerģijas patēriņa daudzumu un laiku;
- ir labāka izpratne par elektroenerģijas izlietojumu, un rodas iespēja regulēt savu patēriņu un samazināt savus rēķinus par energoresursiem;
- rodas iespēja lieko elektroenerģiju uzkrāt un pārdot, kā arī operatīvi pasākt nepieciešamo jaudu.

Lai ieviestu viedo tīklu koncepciju, tiks testētas daudzas jaunas tehnoloģijas, jauni biznesa procesi, kā arī pārbaudīti pieņēmumi par viedo tīklu ietekmi uz energoefektivitāti un patēriņa samazināšanu. Potenciālie pilotprojekti varētu būt šādi:

1. Komunikāciju tehnoloģiju pilotprojekti;

2. MDM pilotprojekts;
3. MDM-• IS DMS Integrācijas pilotprojekts;
4. Skaitītāju uzstādīšanas procesu pilotprojekts;
5. Sadales tīkla automatizācijas pilotprojekti;
6. Energoefektivitātes pilotprojekti;
7. Citu komunālo pakalpojumu uzskaites pilotprojekts;
8. Mikroģeneratoru pilotprojekts;
9. Mikroģeneratoru pilotprojekts.

Attēls Nr. 1 ilustrē viedo tīklu pilotprojektu secību.

1.attēls. Viedo tīklu pilotprojektu secība

Tāpat ENTSO-E 10 gadu tīklu attīstības plāns (*Ten-Year Network Development Plan 2010-2020*) ir ietverti divi tīkla attīstības projekti, kas nodrošinās atjaunojamo energoresursu integrāciju elektroapgādes sistēmā.

Tabula Nr.1

Eiropas pārvades sistēmu operatoru apvienības ENTSO-E 10 gadu tīklu attīstības plāns

REF on map	RGs	Substation 1	Substation 2	Project characteristics	Investment need alleviated	Expected benefits	Progress status	Expected time of commissioning	TENE
385	Baltic Sea	Grobina (LV)	Imanta (LV)	"Kurzeme Ring" is a Latvian grid reinforcement project with new 330kV OHL construction and connection to the Riga node. New 330kV OHL construction mainly instead of the existing 110kV double circuit line route, 110kV line will be renovated at the same time and both will be assembled on the same towers. Upgrade of double circuit 330kV double circuit OHL new 380 330. (Capacity 800MW)	New interconnection lines between Western and Central part of Latvia. New transmission line will increase security of Supply in Western and Central part of Latvia. <u>Platform for integration of new renewable power generation.</u>	Improved security of supply; RES integration ; Increase of NTC. Mentioned line reinforcement is part of the NordBalt project and planned connection point to Estonian-Latvian third interconnection.	planned	2016	X
386	Baltic Sea	EE (Lihula-Sindi)	LT (Ventspils-Dundaga-TEC2)	Latvian-Estonian third interconnection will consist of OHL Harku-Sindi-Lihula in Estonian	Need to increase the current transfer	Increase of NTC, improved security of	under consideration	2020	X

				<p>part, OHL Imanta-Tume-Dundaga-Ventspils in Latvian part, and sea cable between cross-border DC or AC cable. Final interconnection type and final interconnection and transmission line route will be selected in middle of 2010. At present three alternative route variants researched. Final interconnection length, DC voltage and transmission capacity will be selected in feasibility and technical study in the middle of 2010. The connection would be as a new single circuit line mixed (OHL+subsea cable) up to 500kV</p>	<p>capacity between Estonia and Latvia. Need to increase Security of Supply in Latvia, Estonia and all Baltic countries.</p> <p><u>Platform for integration of new renewable power generation in both countries</u></p>	<p>supply and <u>RES integration</u>.</p> <p>Increasing security of supply in Baltic. Capacity congestion and number of hours with market division will be reduced. Risk of shortage of energy will be reduced in the Nordic and Baltic power system. Expected NTC 600-1200MW.</p>			
--	--	--	--	---	--	---	--	--	--

Avots: Ten Year Network Development Plan, https://www.entsoe.eu/fileadmin/user_upload/_library/SDC/TYNDP/TYNDP-final_document.pdf

2) Regulatīvie pasākumi

Ražošanas jaudu palielināšanai un jaunas ražošanas iekārtas ieviešanai nepieciešama Ekonomikas ministrijas atļauja, kuras iegūšana no juridiskā viedokļa nav sarežģīta. (Ministru kabineta 2009.gada 11.augusta noteikumi Nr.883 "Noteikumi par atļauju elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai").

Visiem sistēmas dalībniekiem ir vienādas tiesības piekļūt tīklam. Spēkā esošais tiesiskais regulējums –Elektroenerģijas tirgus likuma 9. panta pirmā daļa – nosaka, ka *sistēmas operators tīcences darbības zonā un termiņā ir atbildīgs par sistēmas darbību, apkalpošanu un drošumu, sistēmas vadību un attīstību, kā arī par sistēmas ilglaicīgu spēju nodrošināt elektroenerģijas transportēšanu atbilstoši prognozētajam pieprasījumam*, tas sev ietver arī tādās enerģijas pārvadāšanu un sadali, līdz ar to arī elektroenerģijas, kas ražota, izmantojot atjaunojamās energoresursus.

Savukārt Elektroenerģijas tirgus likuma 9. panta otrā daļa nosaka, ka *sistēmas operatoram* (gan pārvades, gan sadales operatoriem) *tīcences darbības zonā un termiņā ir pastāvīgas saistības nodrošināt sistēmas dalībniekiem nepieciešamo pieslēgumu attiecīgajai sistēmai saskaņā ar regulatora noteiktajiem vienotiem sistēmas pieslēguma noteikumiem, ja sistēmas dalībnieks izpilda sistēmas operatora noteiktās tehniskās prasības pieslēguma ierīkošanai*. Tiesiskais regulējums neparedz citu dalībnieku t.i. atjaunojamās enerģijas ražotāju prioritāru pieeju sistēmai. Visiem sistēmas dalībniekiem ir vienādas tiesības piekļūt tīklam (nediskriminējošs faktors). Līdz ar to arī ražotājiem, kas enerģijas ražošanai izmanto atjaunojamās energoresursus, kā ikvienam citam sistēmas dalībniekam, tiek garantēta pieeja tīklam.

Vienotus elektroenerģijas sistēmas pieslēguma noteikumus un pieslēguma maksas aprēķināšanas metodiku visiem elektroenerģijas ražotājiem, tajā skaitā arī ražotājiem, kuri izmanto atjaunojamās energoresursus enerģijas ražošanā, nosaka ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2008. gada 3. septembra lēmumu Nr. 280 apstiprināti Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem.

Tā kā ražotāju, kas enerģijas ražošanai izmanto atjaunojamās energoresursus, piekļuve tīklam netiek ne ierobežota vai ne kavēta, netiek plānoti papildus regulatīvie pasākumi, lai nodrošinātu to piekļuvi tīklam.

9. Biogāzes integrācija (4.2.8. jaut.).

Ar Ministru kabineta 2011. gada 15. februāra sēdes protokollēmuma Nr. 1038. § 1. punktu Ministru kabinets ir atbalstījis likumprojekta „Atjaunojamās enerģijas likums” iesniegšanu Saeimā. Likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums” paredz Ministru kabinetam noteikt kvalitātes prasības biogāzes bagātināšanai līdz dabasgāzes kvalitātei, kā arī kārtību biogāzes ievadīšanai dabasgāzes tīklā. Minētais likumprojekts paredz, ka biogāzes ražotājs var iegūt tiesības līdz dabasgāzes kvalitātei bagātinātās

biogāzes ievadšanai un pārvadei dabasgāzes tīklos, bet biogāzes ražošanai, kas neizmanto citus likumprojektā paredzētos atbalsta instrumentus, ir tiesības Ministru kabineta noteiktajās kārtības saņemties izcelsmes apliecinājuma sertifikātu par katru līdz dabasgāzes kvalitātei bagātīgas biogāzes saražoto vienību. Minēto normu spēkā stāšanās tiek plānota 2014. gada 3. decembrī.

Papildinot Latvijas sniegto informāciju attiecībā uz rīcības plāna 4.2.8. jautājumu, vēlāmkārt precizējam, ka 2014. gada 4. decembrī spēkā stāsies Enerģētikas likuma 15. panta piektā daļa, kas paredz, ka sistēmas operators, kurš ir saņemis pieprasījumu no sistēmas lietotājiem vai pretendentiem sniegt informāciju par sistēmas pieeju un lietošanu, šādu informāciju sniedz rakstveidā 30 dienu laikā. Sistēmas operatoram ir tiesības pieprasīt no sistēmas lietotājiem vai pretendentiem sistēmas lietošanas noteikumu izstrādei nepieciešamo informāciju. 2014. gada 4. decembrī spēkā stāsies Enerģētikas likuma 15. panta sestā daļa, kas nosaka, ka sistēmas operators ir atbildīgs par enerģijas pārvades vai sadales sistēmas vai dabasgāzes krātuves darbību, apkalpošanu un drošumu, sistēmas vadību un attīstību licences darbības zonā, savienojumu ar citām sistēmām, kā arī par sistēmas ilglaicīgu spēju nodrošināt enerģijas pārvadi vai sadali vai dabasgāzes uzglabāšanu atbilstoši pieprasījumam.

10. Elektroenerģijas atbalsta shēma (4.3. jaut.).

Papildus jau iepriekš sniegtajai informācijai precizējam, ka ar Latvijas Republikas valdības – Latvijas Republikas Ministru kabineta - 2011. gada 15. februāra sēdes protokollēmumu Nr. 10 38. § Ministru kabinets ir atbalstījis likumprojekta „Atjaunojamās enerģijas likums” (turpmāk - likumprojekts) iesniegšanu Saeimā. Ministru kabinets 2011. gada 22. februārī, iesniedzot minēto likumprojektu Saeimā, ir lūdzis Saeimu atzīt to par steidzamu. Likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums” ir pieņemts Saeimā 1. lasījumā, nosakot priekšlikumu iesniegšanas termiņu - 2011. gada 15. septembris.

Vēlāmkārt uzsvērt, ka atbalsta mehānisms izstrādātais vērē 2009. gada 17. jūnijā Baltijas reģiona valdību vadītāju, tai skaitā trīs Baltijas valstu valdību vadītāju, parakstītais memorands „Saprašanās memorands par Baltijas enerģētikas tirgus ieviešanas plānu” (*BEMIP - Baltic Energy Market Interconnection Plan*), ko apstiprinājis arī Eiropas Komisija. BEMIP paredz trīs Baltijas valstu elektroenerģijas tirgū nodrošināt vienotus tirgus nosacījumus visiem tirgus dalībniekiem, brīvu elektroenerģijas tirdzniecību, lai sasniegtu BEMIP mērķi – Baltijas enerģētikas tirgu integrācija kopā ar Eiropas Savienības enerģētikas tirgu.

Likumprojektā „Atjaunojamās enerģijas likums” paredzētais atbalsta mehānisms atjaunojamai enerģijas ražošanai paredz, ka ražotājs, kas pārdod elektroenerģiju brīvā elektroenerģijas tirgū, papildu tirgus cenai, atkarībā no stacijas darba režīma, var saņemt noteikta apjoma piemaksas. Šādos vērē Direktīvas 2009/28/EK preambulas 25. punktā minēto, šādi, kas attiecas uz

ieguldītāju uzticības saglabāšanas nepieciešamību, pilnotaais atbalsta mehānisms neskar tos ražotājus, kas līdz šim saņemusi tiesības pārdot elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, kā arī netiek ierobežotas to tiesības atteikties no jau saņemtajām tiesībām un saņemt piemaksas atbilstoši jaunajam regulējumam.

Ņemot vērā to, ka līdz 2016. gadam netiek prognozētas izmaiņas nepieciešamās investīciju izmaksās ražotnei, kas enerģijas ražošanai izmantos atjaunojamās energoresursus, likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums” paredz noteikt pērejas periodu, līdz ar to piemaksu lielumi līdz 2016. gadam būs konstanti.

Atbalsta apjoms jaunajam mehānismam tiek pamatots ar novērtējam CO₂ izmaksām, salīdzinot ar fosilos energoresursus izmantojošu enerģijas ražotni, un nepieciešamību pāc elektroenerģijas bēzes jaudām turpmākajos gados. Līdz ar to likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums” paredz, ka no 2016. gada viena no trīs piemaksu veidojošām komponentēm tiks piesaistīta emisiju tirgus cenai biržā. Tomēr likumprojekts ietver kritērijus ražotnēm, lai saņemtu piemaksu, kas pamatota ar nepieciešamības novērtēšanu pāc investīcijām fosilos energoresursus izmantojošās bēzes jaudu spēkstacijas būvniecībā, līdz ar to šobrīd paredzēts, ka ražotnei jānodrošina uzstādītās elektriskās jaudas izmantošanas stundu skaits gadā vismaz 3500 stundu apmērā. Vienlaikus likumprojekts „Atjaunojamās enerģijas likums” 2015. gadā paredz piemaksu pārskatīšanu attiecībā uz jaunajām ražotnēm, saglabājot investoru uzticību.

Likumprojektu „Atjaunojamās enerģijas likums” paredz izmaiņas attiecībā uz pieslēguma elektroenerģijas tīklam izmaksu segšanu atjaunojamās enerģijas ražotnei, kuras uzstādītā elektriskā jauda nepārsniedz 5 MW, ja ražotne atbilst noteiktajiem kritērijiem. Šobrīd visas pieslēguma izmaksas pilnībā sedz ražotājs.

Lai veicinātu atjaunojamās elektroenerģijas ražošanu un patērētāju mēsaijnīecības, minētais likumprojekts paredz noteiktu atbalstu mēsaijnīecības sektoram, paredzot, ka autonomam ražotājam, kam pieder vai kura lietošana ir viena vai vairākas atjaunojamās elektroenerģijas ražošanas iekārtas, kuru nominālā jauda nepārsniedz 50kW, ir tiesības izmantot elektroenerģijas neto uzskaiti, kas ir publiskā tirgotāja un autonomā ražotāja savstarpējs norēķins, izmantojot elektroenerģijas apjomu 1kWh pret 1kWh. Paredzēts noteikt norēķina periodu viena mēneša ietvaros.

Ekonomikas ministrija līdz ņemt vērā, ka likumprojekta „Atjaunojamās enerģijas likums” pieņemšana galīgajā lasījumā Saeimā paredzama ne ātrāk kā līdz 2011. gada 1. novembrim. Līdz ar to jebkādu precīzāku informāciju, tai skaitā informāciju par piemaksu apjomiem, būs lietderīgi sniegt tikai pāc tam, kad regulējums būs stājies spēkā. Vienlaikus norādām, ka šī brīža redakcija neparedz noteikt mērķus atsevišķiem atjaunojamo energoresursu veidiem, āujot ražotājiem izvēlēties tos energoresursus un tehnoloģijas, kas nodrošina Direktīvā 2009/28/EK noteiktā Latvijas obligātā mērķa sasniegšanu ekonomiski izdevīgākā veidā.

11. Apsildes atbalsta shēma (4.4. jaut.).

Latvijā pastāvīgi tiek veidotas programmas, lai efektīvu un mērķtiecīgi izmantotu Eiropas Savienības finanšu instrumentus, kā arī citus finanšu instrumentus to mērķu sasniegšanai, ko ietvert spēkā esošie enerģijas politikas plānošanas dokumenti. Rīcības plānā Latvija sniedza izsmērētu informāciju par esošajiem investīciju atbalstiem, kas varētu galvenokārt uz siltumapgādes sistēmas sakārtošanu un lietderīgu siltumenerģijas lietderīgu izmantošanu, elektroenerģiju ražojot koģenerācijā.

Lielākie finanšu instrumenti, kā ietvaros Latvija saņem finanšu palīdzību, ir Eiropas Savienības fondi (ES fondi): Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Eiropas Sociālais fonds (ESF) un Kohēzijas fonds (KF). To vadību Latvijā nodrošina Finanšu ministrija

2007. - 2013. gada plānošanas periodā ES fondu atbalsts primāri virzīts uz iedzīvotāju izglītību, uzņēmumu tehnoloģisko izcilību un elastību, kā arī zinātnes un pētniecības attīstību, lai veicinātu zināšanu ietilpīgās ekonomikas veidošanos valstī un stiprinātu citus nepieciešamos priekšnoteikumus ilgtspējīgai ekonomiskai attīstībai un cilvēku dzīvei Latvijā kopumā.

1. Ekonomikas ministrijas pārraudzībā ir darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.5. prioritātes „Vides infrastruktūras un videi draudzīgas enerģētikas veicināšana” papildinājuma 3.5.2. pasākuma „Enerģētika” aktivitātes, tajā skaitā:

- 3.5.2.1. aktivitāte „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai”, kuras mērķis ir būtiski paaugstināt siltumenerģijas ražošanas efektivitāti, samazināt siltumenerģijas zudumus pārvades un sadales sistēmās un sekmēt fosilā kurināmā veidu aizvietošanu ar atjaunojamiem kurināmiem. Aktivitātes atbalsts tiek sniegts siltumavotu un pārvades un sadales sistēmas rekonstrukcijai un būvniecībai.

Atbilstoši Ministru kabineta 2010. gada 31. augusta noteikumiem Nr. 824 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.5.2.1. aktivitātes „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai” projektu iesniegumu atlases otro un turpmākajam kārtām” Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra 2010. gada 25. oktobrī izsludināja atklātu konkursu projektu iesniegumu pieņemšanai Kohēzijas fonda 3.5.2.1. aktivitātes „Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai” ietvaros. Aktivitātes mērķis - būtiski paaugstināt siltumenerģijas ražošanas efektivitāti, samazināt siltumenerģijas zudumus pārvades un sadales sistēmās un sekmēt fosilā kurināmā veidu aizvietošanu ar atjaunojamiem vai citu veidu kurināmiem.

Minētās aktivitātes ietvaros no 2009. gada 14. aprīļa līdz 2009. gada 26. maijam, pieņemot iesniegumus atlases pirmajā kārtā, tika apstiprināti 11 projekti par Kohēzijas fonda finansējumu 6 680 242 LVL apmērā.

- 3.5.2.2. aktivitāte „Atjaunojamo energoresursu izmantojošu koģenerācijas

elektrostaciju att•st•ba", kuras m•r•is, atbalstot atjaunojamo energoresursu izmantojošu ko•ener•cijas elektrostaciju b•vniec•bu, ir b•tiski paaugstin•t elektroener•ijas un siltumener•ijas ražošanas apjomus no atjaunojamiem energoresursiem, t•d•j•di mazinot Latvijas atkar•bu no prim•ro ener•ijas resursu importa. Aktivit•t• atbalsts tiek sniegts ko•ener•cijas elektrostaciju att•st•bai. K• min•ts r•c•bas pl•n•, darb•bas programmas „*Infrastrukt•ra un pakalpojumi*” papildin•juma 3.5.2.2. aktivit•t• „*Atjaunojamo energoresursu izmantojošu ko•ener•cijas elektrostaciju att•st•ba*” tiek atbalst•ta atjaunojamo energoresursu izmantojošu ko•ener•cijas elektrostaciju b•vniec•ba.

2009. gada 17. febru•r• Ministru kabinet• tika pie•emti noteikumi Nr.165 Noteikumi par darb•bas programmas “Infrastrukt•ra un pakalpojumi” papildin•juma 3.5.2.2. aktivit•ti “Atjaunojamo energoresursu izmantojošu ko•ener•cijas elektrostaciju att•st•ba” (turpm•k - Noteikumi Nr. 165), kas st•j•s sp•k• 2009. gada 12. mart•. Noteikumu Nr. 165 m•r•is ir b•tiski paaugstin•t elektroener•ijas un siltumener•ijas ražošanas apjomus no atjaunojamiem energoresursiem, mazinot Latvijas atkar•bu no prim•ro ener•ijas resursu importa. Aktivit•tes ietvaros tiek sniegts atbalsts jaunu atjaunojamos energoresursus izmantojošu ko•ener•cijas elektrostaciju b•vniec•bai, k• ar esošu katlum•ju p•rb•vei par atjaunojamos energoresursus izmantojoš•m ko•ener•cijas elektrostacij•m.

Projektu iesniegumu atlases pirm• k•rta tika organiz•ta no 2009. gada 14. apr•a l•dz 2009. gada 31. augustam, un tika apstiprin•ti 10 projekti par Koh•zijas fonda finans•jumu 21 365 499 LVL apm•r•.

Projektu iesniegumu atlases otr• k•rta pl•nota 2011. gada otraj• pusgad• par Koh•zijas fonda finans•jumu 13 007 742 LVL apm•r•.

Lai sniegtu atbalstu ne tikai siltumapg•des uz•mumiem, bet ar autonomiem ražot•jiem, 3.5.2.1. aktivit•tes ietvaros ir izveidotas divas apakšaktivit•tes. 3.5.2.1.1. apakšaktivit•tes „Pas•kumi centraliz•t•s siltumapg•des sist•mu efektivit•tes paaugstin•šanai” finans•juma sa•m•ju loks ir sabiedrisk• pakalpojuma sniedz•ji – komercsabiedr•bas, kur•m ir licence siltumener•ijas ražošanai, p•rvadei vai sadalei, ja to nosaka normat•vie akti ener•tikas jom•, un šis atbalstu sa•m•ju loks ir t•ds pats, l•dz šim •stenotaj• 3.5.2.1. aktivit•t•. L•dz ar to finans•jumam var•s pieteikties tie, kas nebija gatavi iesniegt projektu iesniegumus iepriekš•j•s 3.5.2.1. aktivit•tes projektu iesniegumu atlases k•rt•s ierobežotu finanšu resursu d• vai kuru siltumapg•des sist•mas vai atseviš•as to da•as joproj•m nav efekt•vas.

P•c Ekonomikas ministrijas veikt•s uz•mumu aptaujas var secin•t, ka joproj•m ir uz•mumi, kas ir gatavi iesniegt projekta iesniegumu n•košaj• projektu iesniegumu atlases k•rt•, lai paaugstin•tu centraliz•t•s siltumapg•des sist•mu efektivit•ti. Atbalsts paredz•ts ieguld•jumiem p•rvades un sadales sist•m•s, k• ar siltumavotu efektivit•tes paaugstin•šanai, izmantojot atjaunojamos energoresursus.

3.5.2.1.2. apakšaktivit•t• „Pas•kumi uz•mumu siltumapg•des sist•mu

efektivitātes paaugstināšanai" tiks atbalstītas komercsabiedrības, kas ražo siltumenerģiju nolūkā patērēt to savām pašām vai lokālās siltumapgādes vajadzībām. Finansējums tiks piešķirts siltumenerģijas ražošanas iekārtām ar uzstādīto jaudu, kas ir lielāka par 3 MW. Projektu īstenošanas rezultātā, modernizējot vai mainot ražošanu un produktus, tiks paaugstināta autonomo ražotāju konkurētspēja un industriālā kapacitāte.

Mināto aktivitāšu projektu iesniegumu atlase plānots organizēt šī gada rudenī vai vēlākais līdz šī gada beigām.

Papildus informācija par augstākminētajām aktivitātēm pieejama valsts aģentūras „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra” mājas lapā: www.liaa.gov.lv, sadaļā „ES fondi”.

2. 2010. gada 12. maijā Ministru kabinets tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 441 „Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansēto projektu atklātā konkursa *„Tehnoloģiju pāreja no fosilajiem uz atjaunojamiem energoresursiem”* nolikums”, kas stājas spēkā 2010. gada 28. maijā un tika vārstīti uz tehnoloģiju pāreju

Konkursa mērķis - oglekļa dioksīda emisiju samazināšana, nodrošinot pāreju no tehnoloģijām, kurās izmanto fosilos energoresursus, uz tehnoloģijām, kurās izmanto atjaunojamās energoresursus.

Konkursa ietvaros kā atbilstošas tika atzītas tās projekta aktivitātes, kas paredz veikt siltumenerģijas vai elektroenerģijas ražošanas iekārtu rekonstrukciju vai nomaiņu, lai fosilos energoresursus varētu aizvietot ar atjaunojamiem energoresursiem, kā arī jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu iegādi, būvniecību un uzstādīšanu elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem.

Konkursa ietvaros maksimāli pieļaujamā finanšu instrumenta atbalsta intensitāte no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām nepārsniedz:

- 75 % – Latvijas Republikas pilsētu vai novadu pašvaldībām un izglītības iestādēm, ja projekta notiek pāreja no fosilo kurināmo izmantojošām siltumenerģijas ražošanas tehnoloģijām uz tehnoloģijām, kas pašām vajadzībām ražo siltumenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem;
- 65 % – sīkiem (mikro) un maziem komersantiem, kā arī zinātnisko institūciju reģistrētajiem zinātniskajām institūcijām;
- 55 % – vidējiem komersantiem, kā arī zinātnisko institūciju reģistrētajiem zinātniskajām institūcijām.

Ņemot vērā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas publicēto informāciju, tika apstiprināti 48 projekti ar kopējo finansējumu 8 082 346 LVL apmērā, kur Latvijas Republikas pilsētu vai novadu pašvaldību un izglītības iestādžu apstiprināto projektu kopējais finansējums ir 2 108 412 LVL, turpretī Latvijas Republikā reģistrēto sīko (mikro), mazo un vidējo komersantu,

k• ar• zin•tnisko instit•ciju re•istr• re•istr•to zin•tnisko instit•ciju kop•jais finans•jums – 5 973 934 LVL.

3. Lauku att•st•bas programmas 2007. - 2013. gadam pas•kuma „Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedz•vot•jiem” aktivit•t• „Atjaunojamo energoresursu energoapg•des sist•mas b•vniec•ba vai rekonstrukcija” 2009. - 2010. gad•, ko •steno lauku atbalsta dienests, apstiprin•t 14 projekti ar kop•j•m attiecin•m•m izmaks•m – 889 990,95 LVL, no t•m publiskais finans•jums – 777 234,27 LVL.

Lauku att•st•bas programmas 2007. - 2013. gadam pas•kumi „Atbalsts mikrouz•mumu rad•šanai un att•st•bai” (312(311)/1) un „Ar lauksaimniec•bu nesaist•tu darb•bu daž•došana” (312(311)/2) paredz atbalstu atjaunojam• kurin•m• ražotn•m esoš• lauksaimniec•bas uz•mum• (iz•emot biog•zes ieg•šanu un t•s transform•šanu siltumener•ij•).

Kurin•m• ražošana no lauksaimniec•bas un mēžsaimniec•bas produktiem ir ietverta abos 312(311)/1 un 312(311)/2 apakšpas•kumos - apstiprin•ti 64 projekti. Kop•jais piepras•tais finans•jums kurin•m• ražošan• šajos apakšpas•kumos ir 13 250 645 EUR, no t• sabiedriskais finans•jums veido 5 300 258 EUR jeb 40%.

12. Biodegvielu atbalsta sh•ma (4.5. jaut.).

T• k• programma „Biodegvielas ražošana un lietošana Latvij• (2003-2010)” ir zaud•jusi aktualit•ti, k• ar• beigusies valsts atbalsta programma „Atbalsts biodegvielas ražošanai” (N 540/2005; ar groz•jumiem N 254/2007 un groz•jumiem N 26/a/2010), kuras ietvaros tika sniegts tiešais valsts atbalsts biodegvielas ražošanai, Biodegvielas att•st•bas konsultat•v•s padomes (turpm•k – Padome) š.g. 2.j•nija s•d• tika izskat•ts jaut•jums par nepieciešamajiem pas•kumiem biodegvielas izmantošanas veicin•šanai un turpm•ko valsts atbalstu biodegvielas ražošanas nozarei, lai sasniegtu Eiropas Parlamenta un Padomes Direkt•v• 2009/28/EK (2009.gada 23.apr•lis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicin•šanu un ar ko groza un sekojoši atce• Direkt•vas 2001/77/EK un 2003/30/EK noteikto m•r•i, ka l•dz 2020.gadam ir j•pan•k, ka no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas ener•ijas •patsvars vis• transport• 2020.gad• ir vismaz 10 % no ener•ijas galapat•ri•a transport•.

Padome ir koordin•joša un konsultat•va starpnozaru instit•cija, kuras m•r•is ir koordin•t Biodegvielas likuma •stenošan• iesaist•to instit•ciju darbu. Padomes darb•bu nodrošina Ekonomikas ministrijas Ener•tikas departaments.

Padomes s•d• Padomes locek•i tika iepazīstin•ti ar Ekonomikas ministrijas priekšlikumiem, lai nodrošin•tu, ka no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas ener•ijas •patsvars vis• transport• 2020.gad• b•tu vismaz 10% no ener•ijas galapat•ri•a transport•.

Viens no priekšlikumiem biodegvielas izmantošanas veicin•šanai paredz palielin•t oblig•to biodegvielas piejaukumu fosilajai degvielai, attiec•gi benz•nam – no 5% l•dz 10%, bet d•ze•degvielai – no 5% l•dz 7%, k• ar• noteikt oblig•to biod•ze•degvielas piejaukumu arktiskajai (0. un 1. klases) d•ze•degvielai

periodā no 1. novembra līdz 31. martam. Tāpat priekšlikumi paredz arī veicināt biodegvielas pieejamību lietotājiem, piemēram, nosakot, ka, sākot ar 2016. gadu, degvielas uzpildes stacijās būtu jābūt pieejamai tīrai biodegvielai (B100), kā arī biodegvielas un fosilās degvielas maisījumiem, ja biodegvielas saturs ir vismaz 30 % (E85, B30).

Ekonomikas ministrijas priekšlikumi paredz arī tiešo valsts atbalstu biodegvielas ražošanai, piešķirot līdzekļus biodegvielas ražošanu modernizācijai, pērbūvei, jaunām ražotnēm un otrās paaudzes biodegvielas ražošanu attīstībai, kā arī sniegt valsts garantijas un valsts galvojumus. Priekšlikumi paredz arī valsts atbalstu biodegvielas ražošanai par biodegvielu, kas atbilst ilgtspējības kritērijiem. Līdz ar to paredzams, ka, izmantojot esošās lauksaimniecības neizmantotās zemes, šādi stimuli veicinās arī otrās paaudzes biodegvielu attīstību.

Tāpat priekšlikumi arī turpmāk paredz netiešo atbalstu biodegvielas izmantošanas veicināšanai, piemēram, samazinātas akcīzes nodokļa likmes piemērošanu tikai biodegvielai un biodegvielas un fosilās degvielas maisījumiem, ja biodegvielas saturs ir vismaz 30%, un patērētāja nodokļu likmju pārskatīšanu fosilajai degvielai un fosilo degvielu un biodegvielu maisījumiem, tai skaitā motivācija stimulēt radīšanu biodegvielas izmantošanai lauksaimniekiem.

Padomes sēdē tika nolemts izstrādāt koncepcijas par enerģijas pāreju, kura ražota no atjaunojamajiem energoresursiem, nodrošināšanu transportā 2020. gadā vismaz 10% apmērā no enerģijas galatērētāja transporta projektu (turpmāk – koncepcijas projekts) un virzīt to izskatīšanai Ministru kabinetā.

• emot vērē iepriekš minēto, plašāku informāciju, ai nepieciešamības gadījumā precizēt rīcības plānu attiecībā uz atbalstu biodegvielas jomā, tostarp par atbalstu otrās paaudzes biodegvielām, Latvija varēs sniegt pēc koncepcijas projekta apstiprināšanas Ministru kabinetā.

13. Biomasas piedāvājums (4.6.1. jaut.).

Biomasa ir svarīgākais vietējais kurināmais Latvijā, kurā mežu platība aizņem aptuveni 50% no valsts teritorijas. Līdz ar to koksnes, to atlikumu un cita veida biomasas izmantošana, lai sasniegtu Latvijai uzliktās saistības, palielināsies, paši siltumapgādi, attīstoties jaunām siltuma slodzes. • emot vērē esošās siltuma slodzes un darbojošās fosilo kurināmo katluma, sagaidāms, ka tehnoloģiju aizvietošana uz biomasas notiks pakāpeniski, ņstenojot augsti efektīvas koenerģijas projektus.

- 7. tabulā nav sniegta pilnīga informācija: tajā nav norādīta biomasa no lauksaimniecības un zivsaimniecības, bet informācija par biomasu no atkritumiem ir nepilnīga (nav norādīta primārās enerģijas ražošana).

Atkārtoti norādām, ka, • emot vērē Centrālās statistikas pārvaldes sniegto informāciju, atsevišķi dati par koksni no lauksaimnieciskām un meža zemēm

nav pieejami.

Precizēta rēķināšana plāna Tabula Nr. 7.

Biomassas piegāde 2006. gadā

Izcelsmes sektors		Iekšzemes resursu apjoms	Imports		Eksports		Neto apjoms	Saražotā primārā enerģija (t.kst. tonnu)
			ES	ārpus ES	ES	ārpus ES		
A. Biomasa no mežsaimniecības (m3)								
no t:	1. koksnes biomasa, ko enerģijas ražošanai tieši piegādā no mežiem un citām ar kokaugiem klātajām platībām	1380	90		2568,6		4038,6	2827,02
	2. koksnes biomasa, enerģijas ražošanai no kokapstrādes blakus produktiem (koksnes atlikumi un šēdā)	678	26,4		756,8		1461,2	1022,84
B. Biomasa no lauksaimniecības un zivsaimniecības (t.kst tonnas)								
no t:	1. enerģijas ražošanai tieši piegādātās lauksaimniecības kultūras un zivsaimniecības produkti	48, 222		0,824			49, 046	17 164,968 (t.kst. litri)
	2. lauksaimniecības blakusprodukti/apstrādes atliekas un zivsaimniecības blakusprodukti, ko izmanto enerģijas ražošanai							
	2.1. šķīdrie koksmešļi	1619,9						
	2.2. koksmešļi	3503,2						
	2.3. augkopības produkcijas atlikumi	418,9						
C. Biomasa no atkritumiem (t.kst tonnas)								
	1. Bioloģiski noārdamo cieta sadzīves atkritumu frakcija, tostarp bioatkritumi (bioloģiski noārdmie dārzeņi un parku atkritumi, mājāsaimniecību, restorānu, sabiedriskās ēdināšanas un mazumtirdzniecības	79,6	17,64				1420,4	

	uzmumu radītie pirtikas un virtuves atkritumi, šā paša veida atkritumi, ko rada pirtikas pstrādājumi)					
	2. Bioloģiski noordm rpniecības atkritumu frakcija (tostarp papīrs, kartons, paletes)	14,6	6,3	5,94		
	3. Notekdeudas	23,9				

Ir problemātiski novērtēt, cik daudz bioloģiski noordmo atkritumu ir nešīrotos sadzīves atkritumos. Ja bioloģiski noordmie atkritumi veido ap 57% no mēsaimniecību un tiem līdzīgiem atkritumiem, tad, piemērojot šo proporciju, no 2006.gadā savāktajiem nešīrotajiem sadzīves atkritumiem biogāzes ražošanai teorētiski varētu būt izmantojami ap 504,3 t.kst. t organisko atkritumu. Tomēr reāli izmantojamais apjoms varētu būt ievērojami mazāks.

- Plānā nav iekāuta 7a tabula, kas iekāujama saskaā ar paraugu. Aizpildot šo tabulu, ja lauksaimniecības biomasas iekšzemes piedāvājums ir izmantojams biodegvielu ražošanā, līdzam norādīt, vai dati, kas sniegti slejā „saražotā primārā enerģija” ietver gala enerģiju, ko satur biodegvielas, vai primāro enerģiju no neapstrādātām izejvielām, ko izmanto šo degvielu ražošanā.

Precizāta rācības plāna Tabula Nr. 7. a

Prognozētais biomasas iekšzemes piedāvājums 2015. gadā un 2020. gadā

		2015.		2020.	
		Paredzamais iekšzemes resursu daudzums	Saražotā primārā enerģija (t.kst tonnu)	Paredzama is iekšzemes resursu daudzums	Saražotā primārā enerģija (t.kst tonnu)
a) biomasā no mezsaimniecības	1. Koksnes biomasā, ko enerģijas ražošanai tieši piegādā no mežiem un citām ar kokaugiem klātām platībām				
	2. Koksnes biomasas netiešā piegāde enerģijas ražošanai				
b) biomasā no lauksaimniecības un zivsaimniecības	1. Enerģijas ražošanai tieši piegādātās lauksaimniecības kultūras un zivsaimniecības produkti	87,247		90,737	

	2. Lauksaimniecības blakusprodukti, pārstrādes atliekas un zivsaimniecības blakusprodukti, ko izmanto enerģijas ražošanai				
c) biomasas no atkritumiem	1. bioloģiski noārdāmā cieto sadzīves atkritumu frakcija, tostarp bioatkritumi (bioloģiski noārdāmie dārzeņi un parku atkritumi, mājāsaimniecību, restorānu, sabiedriskās ēdināšanas un mazumtirdzniecības uzņēmumu radītie pirtikas un virtuves atkritumi, šķapa veida atkritumi, ko rada pirtikas pārstrādājumi) un poligonu gāze				
	2. bioloģiski noārdāmā rūpniecības atkritumu frakcija (tostarp papīrs, kartons, paletes)				
	3. notekdeūdas				

- Jāsniedz atbilde uz šo jautājumu: „Izklāstāt datu aprēķinos izmantoto pārveides koeficientu/aprēķinu metodi, pieejamos resursus pārveidot primārajā enerģijā.”

Apjoms prognozēts ņemot vērā 2010.gadā biodeģvielas ražošanai izmantoto iekšzemes biomasas resursu apjomu, kurš aprēķināts ņemot vērā 8% pieaugumu līdz 2020 gadam, attiecīgi 4% resursu palielinājumu enerģijas ražošanai līdz 2015.gadam, kā to prognozē Eiropas Komisijas Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts savā ziņojumā “Prospects for agricultural markets and income in the EU 2010-2020” **Table A 1**

- Jāsniedz atbilde uz šo jautājumu: „Norādot, kas tika izmantots par pamatu cieto sadzīves atkritumu bioloģiski noārdāmās frakcijas aprēķinam.”

Nav informācijas.

- Saskaņā ar 10. un 11. tabulu enerģijas galapatēriņš apsildes un dzesēšanas sektorā un elektroenerģijas sektorā 2020. gadā sasniegtu aptuveni 1500 ktoe. Saskaņā ar rēķināto plāna 7. tabulu 2006. gadā primārā enerģija no mājāsaimniecības biomasas bija 158,66 ktoe. Plānā minēts, ka nav iecerēts palielināt koksnes iegūvi, lai nodrošinātu biodeģvielu

pieļaujumu. Tādējādi izskaidro, kā tiks sasniegts 10. un 11. tabulā norādītais no biomasas iegādes enerģijas galapantī.

Vēlāmkārt precizēti, ka rēķinā plānā 7. tabulā sniegtie dati par esošo situāciju. Turpmākos gados, pieaugot biomasas resursu pieprasījumam vietējā tirgū, paredzams no biomasas resursiem iegādes enerģijas pantiņa pieaugums. Līdz ar to biomasas resursu izmantošana būs atkarīga no veiktajiem energoefektivitātes pasākumiem.

- *Jāsniedz atbilde uz šo jautājumu: „Cik liela nozīme prognozēs līdz 2020. gadam ir importētajai biomasai? Norādīt paredzamo daudzumu tērstošos tonnu iespaidā valsts, no kurām importē.”*

Rēķinā plānā norādīts, ka Latvija mērķi 2020. gadam sasniegs, izmantojot vietējos atjaunojamās energoresursus, līdz ar to šobrīd prognozē konkrētas izejvielu piegādātāj valstis un biomasas importa apjomu importēto apjomu nav iespējams.

- *Plānā jāiekļauj trērstošā 8.tabula.*

Precizēta rēķinā plānā Tabula Nr.8

Lauksaimniecības zemes izmantošana enerģijas kultūru audzēšanai 2006. gadā

Lauksaimniecības zemes izmantošana enerģijas kultūru audzēšanai	Platība (ha)
1. Zeme, ko aizņem koki ar sū cirtes apriņķi (vētoli, papeles)	200
2. Zeme, ko aizņem cirtes ar enerģijas kultūras, piemēram, stiebrzāles (mieža brīli, klādziņu prosa, miskantes), sorgo	> 200*

* Zemkopības ministrijas rēķinā nav precīzas informācijas

Attiecībā uz lauksaimniecības zemes izmantošanu enerģijas kultūru audzēšanai, Zemkopības ministrija ir norādījusi, ka 2006. gadā Latvijā netika maksāti tiešie maksājumi par atsevišķām enerģijas kultūrām, ja kāds lauksaimnieks tādās kultūras audzēja, tad noteikti tās deklarēja kā „pārējās kultūras aramzemi”, līdz ar to nav konkrētu datu par 2006. gadu.

Atbalsts par kultūraugiem ar augstu enerģētisko vērtību Latvijā tika ieviests 2007. gadā un tika piemērots 3 gadus (2007- 2009). Šo atbalstu varēja saņemt par platībām, kurās ir iesēti vai iestādīti kultūraugi ar augstu enerģētisko vērtību (turpmāk – enerģētiskie kultūraugi), lai tos izmantotu enerģijas produktu ražošanai saskaņā ar Regulas Nr. [1782/2003](#) 88. pantu. Atbalstu par enerģētiskajiem kultūraugiem 2007. gadā nevarēja saņemt par pavāmi, ganībām un ilggadīgiem zālījumiem, kuri paredzti siena kā enerģijas produkta izejmateriāla ražošanai, kā arī par platībām, kurās aug koki un krūmi enerģijas iegāšanai.

14. Pasākumi biomasas pieejamības palielināšanai (4.6.2. jaut.).

Papildu rēķinā plānotajam 2010. gadā Lauku atbalsta dienests ir apsekojis lauksaimniecības izmantojamās zemes platības vienkārši, kas ir lielākas par 1 ha zemes vienību, kopumā 2 352 159 ha, un ir konstatējis sekojošo:

1) kopta lauksaimniecības izmantojamā zeme (tiek apstrādāta vai vismaz uzturēta labā lauksaimniecības un vides stāvoklī) – 1 983 260 ha;

2) neapstrādāta jeb nekopta – 368 900 ha, no kuriem:

a) aizauguši – 49 710 ha;

b) nekopti – 316 341 ha;

c) apbūvēti – 2 849 ha.

Precizējot rēķinā plānoto sniegto informāciju, sniedzam datus par pēdējos gados apzinātajām graudaugu un rapšu sējumu platībām (Tabula Nr.2), norādot arī rapša kopražu (Skatīt Tabulu Nr. 3).

Tabula Nr.2

Lauksaimniecības kultūru sējumu platības

Kultūra	2009. g., tūkst. ha	2010. g. *, tūkst. ha	2010. g. salīdzinājums ar 2009. g., %
Graudaugi	540,8	535,7	99,1
Ziemji	294,5	282,3	95,9
tai skaitā:			
kvieši	212,4	221,3	104,2
rudzi	59,0	34,2	58,0
tritikāle	13,1	11,4	87,4
Vasarji	246,3	253,4	102,9
tai skaitā:			
kvieši	73,3	81,7	111,4
mieži	94,6	91,1	96,2
auzas	60,6	63,3	104,4
griķi	10,1	8,2	81,1
Rapsis	93,3	109,5	117,3

Avots: CSP mājas lapas (www.csb.gov.lv)

*Provizoriskie dati

Tabula Nr.3

Lauksaimniecības kultūru kopražs un vidējā ražība

Kultūra	Kopražs, tūkst. t			Vidējā ražība no 1 ha, cmt	
	2009. g.	2010. g. *	2010. g. salīdzinājums ar 2009. g., %	2009. g.	2010. g. *

Graudaugi	1 663,	1 416,	85,2	30,8	26,4
Ziem•ji	1 042,	913,4	87,6	35,4	32,3
tai skait•:					
kvieši	819,9	774,5	94,5	38,6	35,0
rudzi	162,2	69,4	42,8	27,5	20,3
tritik•le	33,3	25,0	75,1	25,5	21,9
Vasar•ji	620,6	503,4	81,1	25,2	19,9
tai skait•:					
kvieši	216,5	198,5	91,7	29,5	24,3
mieži	238,3	184,0	77,2	25,2	20,2
auzas	141,4	100,6	71,2	23,3	15,9
gri•i	4,8	5,5	113,4	4,8	6,7
Rapsis	204,7	223,6	109,3	21,9	20,4

Avots: CSP m•jas lapas (www.csb.gov.lv)

* Provizorisks dati

Rapša s•jumu plat•bas 2010. gad• pieaugušas par 16,2 t•kst. ha jeb 17,3%. Rapša s•klu kopiev•kums 2010. gad• palielin•jies par 18,9 t•kst. t jeb 9,3%, neskatoties uz vid•j•s raž•bas samazin•šanos no 21,9 cnt 2009. gad• līdz 20,4 cnt 2010. gad•. Kopiev•kuma pieaugumu ietekm•jusi gan vasaras, gan ziemas rapša s•jumu plat•bu palielin•šans.

Papildinot inform•ciju par rapšu un graudaugu s•juma plat•b•m, kas izmantotas biodegvielu izejvielu ražošanai, Ekonomikas ministrija sa••musi inform•ciju no Latvijas biodegvielu un bioener•ijas asoci•cijas, inform•jot par Latvij• un •rpus Latvij• iepirkto izejvielu apjomiem. (Skat•t Tabulu Nr. 4)

Tabula Nr.4

Latvijas biodegvielas ražot•ju iepirktais izejvielu daudzums biodegvielas ražošanai

Izejviela	Iepirkts Latvij•, t		Iepirkts •rpus Latvijas, t	
	2009. g.	2010. g.	2009. g.	2010. g.
Rapsis	32 118	48 413	33 258	17 629
Rapšu e•a	4 945	5 590	83 534	12 640
Graudaugi:	29 532	29 889	14 354	27 725
no tiem kvieši	21 890	14 770	2 841	20 674
no tiem rudzi	3 592	12 603	2 760	1 142
no tiem tritik•le	4 050	2 516	8 753	5 909

Avots: Latvijas biodegvielu un bioener•ijas asoci•cija

•emot v•r• kurin•m• ražošanas projektu att•st•bu Latvij• (šobr•d ir apspirin•ti 64 projekti ar kop•jo piepras•to finans•jumu kurin•m• ražošan• 13 250 645 EUR, no t• sabiedriskais finans•jums veido 40%), tiek pl•nots uzs•kt daž•du kurin•m• veidu ražošanu: š•eldu, malku, briketes, granulas. Visvair•k pl•nots ražot š•eldu – 60,9 % no iesniegtajiem projektiem. Briketes un granulas pl•nots ražot attiec•gi 6,4 % un 15,6 % projektos. 10,9 % no projektiem kurin•m• veids netiek nor•d•ts. Š•eldas ražošan• pl•nots izmantot

mežistrādes atlikumus, kā arī koksni no celmā, stīgā, krājumā. Briekšu un granulu ražošanā paredzēts izmantot gan mežsaimniecības (zāģu skaidas), gan lauksaimniecības (salmi, pelavas) atliekas.

Kurinā ražošanas apjomi tiek plānoti 1,5 milj. tonnu apjomā gadā. Izmantojot pieņēmumus par katra kurinā veida siltumietilpību, aprēķināti kurinā ražošanas apjomi enerģijas mērvienībās (tūkst. toe). Izmantojot iegūtos rezultātus, var pieņemt, ka atjaunojamā kurinā ražošana palielinās par 111,3 ktoe (skatīt Tabulu Nr.5).

Tabula Nr.5

Kurinā ražošanas plānotie apjomi 312(311)/1 un 312(311)/2 apakšpasākumu projektos

Kurinā veids	Apstiprināto projektu skaits	Apstiprināto projektu patsvars	Ražošanas apjoms, t/gadā	Ražošanas apjoms, tūkst. toe/gadā	Ražošanas apjoma sadalījums starp kurinā veidiem, %
Šķelda	39	60,9%	1 295 166	85,4	76,7%
Malka	2	3,1%	300	0,1	0,1%
Briķetes	4	6,3%	22 377	9,6	8,6%
Granulas	10	15,6%	6 474	2,8	2,5%
Jaukts (malka, šķelda u.c.)	2	3,1%	5 032	2,2	2,0%
Nav norādīts	7	10,9%	170 616	11,2	10,1%
Kopā	64	100,0%	1 499 965	111,3	100,0%

Pieteiktie projekti, kas saistīti ar atjaunojamās enerģijas ražošanu no lauksaimniecības un mežsaimniecības izcelsmes izejvielām, kā arī projekti, kas attiecas uz energoapgādes sistēmu rekonstrukciju ar atjaunojamiem energoresursiem, aptver visu Latvijas teritoriju - plānoti 38 novados no 109 un 1 republikas nozīmes pilsētā. Visvairāk projektu plānots īstenot Latgales un Vidzemes plānošanas reģionos, vismazāk – Kurzemes plānošanas reģionā. Enerģijas ražošanas projekti sadalīti salīdzinoši vienmērīgi pa visiem plānošanas reģioniem, bet kurinā ražošanas projektu skaits ievērojami lielāks ir Latgalē (21 projekts jeb 33%) un Vidzemē (16 projekti jeb 25 %).

Papildu rīcības plānā minētajam 2010. gadā, ņemot vērā Zemkopības ministrijas sniegto informāciju, 2010. gadā Latvijā tika saražoti 10 927 tonnas nedamu zivju produktu, kas nav izmantojami pārtikā, ieskaitot zivju atlikumus. Tādu papildus 2010. gadā 1797 tonnas zivju atkritumu Latvija importēja no ES valstīm un, salīdzinājumā ar 2009. gadu, šīs produkcijas apjoms samazinājies divas reizes.

•emot v•r• to, ka zivju apstr•des uz••mumi Latvij• nav koncentr•ti noteikt• apvid•, kas iev•rojami samazin•tu biog•zes ieguvei nepieciešamo izejvielu transporta izmaksas, bet gan ir izvietoti viscaur gar piekrasti, un zivsaimniec•bas blakusproduktus ir ekonomiski izdev•g•k p•rstr•d•t zivju miltos, p•c kuram ir liels piepras•jums eksporta tirgos pašreiz•jos apst•k•os, nav prognoz•ta š•da veida produktu izmantošanas potenci•ls biog•zes ieguvei un elektroener•ijas ražošanai no biomasas Latvij•.

2015. un 2020. gad• Latvij• pieejamo zivsaimniec•bas blakusproduktu daudzumu diemž•l prognoz•t nav iesp•jams, jo tas ir atkar•gs no Latvijas zvejniekiem pieš•irtaj•m nozvejas kvot•m, kuru lielums tiek noteikts katru gadu, k• ar liel• m•r• no piepras•juma izmai••m p•c Latvijas zivju produktiem, tai skait• zivju miltiem, eksporta tirgos.

15. R•c•bas pl•na 11. tabula.

R•c•bas pl•n• min•ts, ka m•r•a izpilde saska•• ar Direkt•vu 2009/28/EK pl•nota, •emot v•r• Latvij• pieejamo un izmantojamo atjaunojamo energoresursu potenci•lu, kas galvenok•rt koncentr•jas lauksaimniec•bas un mežsaimniec•bas sektor•, savuk•rt r•c•bas pl•na 5.tabula apkopo uz šo br•di zin•mos pieejamos pas•kumus. V•ršam uzman•bu, ka Ar• šobr•d biomasas tiek plaši izmantota siltumapg•d• m•jsaimniec•b•s, bet sagaid•ms, ka biomasas resursu izmantošana ar• centraliz•taj• siltumapg•d• var•tu pieaugt, paredzot t•s izmantošanas veicin•šanai finanšu instrumentus ar• n•košaj• finanšu pl•nošanas period• p•c 2013. gada.

16. R•c•bas pl•na 12. tabula.

Atbildot uz Komisijas papildu jaut•jumiem attiec•b• uz r•c•bas pl•na 4. b un 12. tabulu, pievienojam preciz•tu r•c•bas pl•na 4. b tabulu, kur• veiktas izmai•as J rind•, k• ar• pievienojam preciz•tu r•c•bas pl•na 12. tabulu.

Precizēta rēķināšana Tabula Nr. 4.b

Aprēķinu tabula atjaunojamās enerģijas neatkarīgam transportam (tūkst. tonnu naftas ekvivalenta)

		2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
C.	Paredzamais AE patērētais transporta enerģijas	7	42	44	46	48	51	53	64	73	80	82	83
H.	Paredzamais no AE ražotās elektroenerģijas patērētais transporta enerģijas	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
I.	Paredzamais tādās biodegvielas patērētais transporta enerģijas, kas ražota no atkritumiem, atlikumiem, nepārtikas celulozes materiāla un lignocelulozes materiāla	0	0	0	0	0	0	0	0	2	7	21	44
J.	Paredzamā AE daļa transporta attiecībā pret AE transporta mēri $C + (2,5 - 1) * H + (2 - 1) * I$	9	44	46	48	50	54	56	67	78	90	105	130

Avots: Ekonomikas ministrija

Precizētā rēķināšana plānā Tabula Nr.12

Prognozētais kopējais ieguldījums no katras atjaunojamās enerģijas tehnoloģijas [dalībvalstī], sasniedzot obligātos 2020.gada mērķus un indikatīvās starpposmu līknes rādītājus attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas patēriņu transportā, 2010-2020 (tūkst. tonnu naftas ekvivalenta)

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bioetānols un bio-ETBE	0	14	16	17	18	19	19	20	21	22	22	18
<i>Tostarp biodeģvielas ⁽¹⁾ atbilstoši 21. panta 2. punktam</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	18
<i>Tostarp imports ⁽²⁾</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	9
Biodēģviela	3	25	25	25	23	22	20	20	20	22	24	28
<i>Tostarp biodeģvielas ⁽¹⁾ atbilstoši 21. panta 2. punktam</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10	15
<i>Tostarp imports ⁽³⁾</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	8
• deģradis no atjaunojamajiem resursiem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Atjaunojama elektroenerģija	4	3	3	3	3	4	5	5	5	5	5	6
<i>Tostarp autotransports</i>	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
<i>Tostarp cits transports</i>	3	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	4
Citi (piemēram, biogēģze, augu eļļa utt.)	0	0	0	1	4	6	9	19	27	31	31	31
<i>Tostarp biodeģvielas ⁽¹⁾ atbilstoši 21. panta 2. punktam</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5	8	11
Kopā	7	42	44	46	48	51	53	64	73	80	82	83

⁽¹⁾ Biodegvielas, kas definētas Direktīvas 2009/28/EK
21. panta 2. punktā.

⁽²⁾ No visa bioetanola/bio-ETBE daudzuma.

(3) No kopējā biodēģdegvielas daudzuma

Ekonomikas ministrija pateicas par Eiropas Komisijas sniegto rīcības plāna novērtējumu un sniegtajiem priekšlikumiem tā precizēšanai, vienlaikus vēršam uzmanību, ka, ņemot vērā, ka valsts statistika nenodrošina visus Eiropas Komisijas pieprasītos datus, ir apgrūtināta pieprasīto informācijas sniegšana Eiropas Komisijai.

Papildu informāciju par Eiropas Komisijas uzdotajiem jautājumiem Latvijas atbildēģis iestādes nepieciešamības gadījumā iesniegs līdz 2011. gada 1. septembrim.

